

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

ALLMÄNT

Beslutanderätten i församlingar

- 1 § Kyrkofullmäktige är församlingens högsta beslutande organ.
Om en församling ingår i en samfällighet får kyrkofullmäktige bestämma att församlingens beslutanderätt i stället ska utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Beslutanderätten utövas dock alltid av kyrkofullmäktige under resterande del av den ordinarie mandatperioden i en församling bildad genom en indelningsändring enligt bestämmelserna i 37 kap. 15 § tredje stycket.
Att ett direktvalt kyrkoråd samtidigt är församlingens styrelse framgår av 4 kap. (SvKB 2003:9; 2004:10; 2007:5)
- 2 § Ett direktvalt kyrkoråd får bestämma att församlingens beslutanderätt i stället ska utövas av kyrkofullmäktige. (SvKB 2007:5)
- 3 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5)
- 4 § Beslut enligt 1 § andra stycket och 2 § ska för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. (SvKB 2007:5)

Beslutanderätten i samfälligheter

- 5 § I en samfällighet utövas beslutanderätten av samfällda kyrkofullmäktige.

Kyrkofullmäktiges och samfällda kyrkofullmäktiges uppgifter

- 6 § Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst
1. mål och riktlinjer för verksamheten,
  2. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor,
  3. kyrkorådets, kyrkonämndens och andra nämnders organisation och verksamhetsformer,
  4. val av ledamöter och ersättare i kyrkoråd, kyrkonämnden och andra nämnder,
  5. val av revisorer och revisorsersättare,
  6. grunderna för ekonomiska förmåner åt förtroendevalda, och
  7. årsredovisning och ansvarsfrihet.
- Kyrkofullmäktige beslutar om godkännande av församlingsinstruktionen enligt 57 kap. 6 §. Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkordningen.
- Samfällda kyrkofullmäktige får, i fråga om första stycket 1, inte besluta om andra mål och riktlinjer än sådana som avser ekonomisk utjämning, resurshushållning och service.
- Kyrkofullmäktige i de församlingar som ingår i en samfällighet får inte besluta om de uppgifter som avses i första stycket 2 och 5–7 utan dessa bestäms av samfällda kyrkofullmäktige. (SvKB 2007:5, 2009:4)

Beslutanderätten när en församling som ingår i en samfällighet saknar beslutande organ

6 a § Om kyrkofullmäktige i en församling som ingår i en samfällighet inte har tillräckligt antal ledamöter för att vara beslutfört får kyrkorådet fatta de beslut som annars ankommer på kyrkofullmäktige.

Om det i fall som anges i första stycket inte heller finns något kyrkoråd som är beslutfört ska samfällda kyrkofullmäktige

1. efter förslag från kyrkoherden fatta sådana beslut om mål och riktlinjer för verksamheten som avses i 3 kap. 6 § första stycket, punkten 1,
2. bestämma vilket beslutande organ församlingen ska ha enligt 3 kap. 1-3 §§,
3. fastställa antalet ledamöter och andelen ersättare i kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd enligt 3 kap. 8 § respektive 4 kap. 12 och 13 §§, samt
4. välja ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade i enlighet med 37 kap. 51 §. (SvKB 2005:18)

KYRKOFULLMÄKTIGE

7 § Kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i församlingen.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 54 a § första stycket. (SvKB 2004:10)

Antalet ledamöter och ersättare

8 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige.

Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst

- 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,
- 19 i församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade,
- 25 i församlingar med över 10 000 röstberättigade.

Antalet ersättare ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i församlingen. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2002:9; 2003:9)

9 § När kyrkofullmäktige ska utses första gången, beslutar det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare ska ändras, ska beslutet för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. (SvKB 2003:9; 2007:5)

Mandatperiodens längd

10 § Ledamöter och ersättare ska väljas för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Ordförande

11 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller flera vice ordförande.

Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

När sammanträdena ska hållas

- 12 § Kyrkofullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden ska hållas.
Sammanträde ska också hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller när ordföranden anser att det behövs.
- 13 § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkofullmäktige välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret.

Hur sammanträdena kungörs

- 14 § Ordföranden utfärdar en kungörelse om när kyrkofullmäktige ska sammanträda. Kungörelsen ska innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet samt uppgifter om de ärenden som ska behandlas.
När ett sammanträde ska hållas första gången sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i det direktvalda kyrkorådet. (SvKB 2007:5)
- 15 § Kungörelsen ska anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den ska inom samma tid också lämnas till varje ledamot och ersättare på ett lämpligt sätt.
- 16 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 15 §, ska kungörelsen med uppgifter om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom ska kungörelsen på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare så att den kan antas nå dem inom samma tid.

Ersättarnas tjänstgöring

- 17 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.
- 18 § Ersättarna ska tjänstgöra enligt den ordning som är bestämd att gälla mellan dem.
En ersättare som redan har börjat tjänstgöra har dock företräde oberoende av turordning.
En ersättare som måste avbryta tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende, får åter tjänstgöra sedan det ärendet har handlagts.
- 19 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har inträtt i hans eller hennes ställe.
En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv, får inte tjänstgöra igen under samma dag.

Beslutförhet

- 20 § Kyrkofullmäktige får handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.
Om en ledamot är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta även om antalet närvarande ledamöter på grund av jävet inte uppgår till mer än hälften.

Jäv

- 21 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv eller ledamotens make, sambo, förälder, barn, syskon, någon annan närstående eller något ledamoten närstående intresse.

22 § Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne, ska självant ge det till känna.

Om det har uppkommit en fråga om jäv mot någon och någon ersättare inte har trätt i hans eller hennes ställe, ska kyrkofullmäktige snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om kyrkofullmäktige inte är beslutföra utan honom eller henne och man inte tillräckligt snabbt kan tillkalla någon annan.

Beslutsprövning av en jävsfråga får endast begäras i samband med att man begär beslutsprövning av det beslut genom vilket fullmäktige har avgjort ärendet. (SvKB 2002:9)

Rätten för kyrkoherden och andra att delta

23 § Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten vid kyrkofullmäktiges sammanträden samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Kyrkofullmäktige får bestämma att också andra ska ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

Ärendena i kyrkofullmäktige

24 § Kyrkofullmäktige ska besluta i ärenden som har väckts av

1. kyrkorådet eller någon nämnd,
2. en ledamot genom en motion,
3. Kyrkostyrelsen eller övriga organ som är tillsatta av Kyrkomötet,
4. stiftsstyrelsen eller någon nämnd som är tillsatt av stiftsfullmäktige,
5. domkapitlet, eller
6. revisorerna, om ärendet gäller en förvaltning som har samband med revisionsuppdraget.

Beredning

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet.

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

26 § Kyrkofullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning.

Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet, får fullmäktige också utan beredning, besluta att den förtroendevalda personens uppdrag ska återkallas enligt 33 kap. 11 §.

27 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

28 § Kyrkofullmäktige får hålla val utan föregående beredning.

Man behöver inte heller bereda ärenden om ändring av antalet ledamöter och ersättare i kyrkorådet eller någon nämnd.

29 § En motion bör beredas inom sådan tid, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta anmälas till fullmäktige vid ett sammanträde inom samma tid. Fullmäktige ska då också underrättas om vad som dittills kommit fram vid beredningen. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Bordläggning

30 § Ett ärende ska bordläggas, om minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna begär det. Det krävs dock att mer än hälften av de närvarande ledamöterna är ense om det för att bordlägga ett val eller ett tidigare bordlagt ärende.

Ett bordlagt ärende ska behandlas på kyrkofullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat. (SvKB 2002:9)

Offentlighet vid sammanträdena

31 § Sammanträdena med kyrkofullmäktige ska vara offentliga.

Ordningen vid sammanträdena

32 § Ordföranden leder kyrkofullmäktiges sammanträden och ansvarar för ordningen vid sammanträdena. Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Hur ärendena avgörs

33 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att det inte har kungjorts enligt 14–16 §§, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

34 § När överläggningen är avslutad lägger ordföranden fram förslag till beslut. Varje förslag ska utformas så att det kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med ett klubbslag, om inte någon ledamot begär omröstning.

35 § Om en ledamot begär omröstning, ska den ske öppet, utom i ärenden som gäller val eller anställning av personal.

36 § Vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om.

37 § Vid lika antal röster är ordförandens röst utslagsgivande.

I ärenden som gäller val eller anställning av personal fattas beslutet dock genom lottnings.

Reservation

37 a § Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Reservationen ska anmälas innan sammanträdet har avslutats. Om ledamoten vill utveckla reservationen närmare, ska den avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras. (SvKB 2006:8)

Frågor

38 § För att skaffa upplysningar får ledamöterna ställa frågor till någon ledamot i kyrkorådet eller i en nämnd. Frågorna ska avse ämnen som hör till kyrkofullmäktiges, kyrkorådets eller nämndens handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild. Kyrkofullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en viss fråga får ställas.

Protokollet

39 § Vid kyrkofullmäktiges sammanträden ska protokoll föras på ordförandens ansvar.

40 § Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort vid sammanträdet och vilka ärenden som kyrkofullmäktige har handlagt. (SvKB 2002:9)

- 41 § Protokoll ska för varje ärende redovisa
1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
  2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
  3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
  4. vilka beslut som har fattats,
  5. vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar,
  6. vilka reservationer som har anmälts mot besluten, och
  7. särskild mening enligt 23 §.
- 42 § I protokollet ska anges vilka frågor som har ställts och vilka som har besvarats.
- 43 § Ett protokoll ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet på det sätt som kyrkofullmäktige har bestämt.
- 44 § Senast på andra dagen efter justeringen ska denna tillkännages på församlingens anslagstavla.
Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt och vilken dag som det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort innan tiden för att överklaga har gått ut.
En uppgift om vilken dag tillkännagivandet anslags ska tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.
- 45 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 46 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 47 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 48 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 49 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 50 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)
- 51 § Upphört att gälla. (SvKB 2007:5, se även Övergångsbestämmelser)

SAMFÄLLDA KYRKOFULLMÄKTIGE

- 52 § Samfällda kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i samfälligheten på kyrkans valdag.
Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.
Att indelningsdelegerade i vissa fall blir samfällda kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 54 a § andra stycket. (SvKB 2004:10)

Antalet ledamöter och ersättare

- 53 § Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.
Antalet ledamöter i fullmäktige ska bestämmas till ett udda antal och till minst
- 15 i samfälligheter med högst 5000 röstberättigade,
  - 25 i samfälligheter med över 5000 till och med 20 000 röstberättigade,
  - 35 i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade,
  - 45 i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.
- För ledamöterna ska utses lika många ersättare.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2002:9; 2003:9; 2007:5)

- 54 § När samfällda kyrkofullmäktige ska utses första gången, bör församlingarna komma överens om antalet ledamöter med ledning av 53 §. Stiftsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer stiftsstyrelsen antalet ledamöter och ersättare.
- 55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter ska ändras, ska beslutet för att gälla vid det kommande valet ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. (SvKB 2002:9; 2007:5)

Hänvisningsbestämmelser

- 56 § I fråga om samfällda kyrkofullmäktige tillämpas bestämmelserna i 10–44 §§ om kyrkofullmäktige i en församling. Då ska följande gälla:
1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd i församling ska gälla samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden.
  2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på samfällighetens anslagstavla.
  3. Den första gången som samfällda kyrkofullmäktige ska sammanträda, utfärdas kungörelsen om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige eller i det direktvalda kyrkorådet i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade.
  4. Kungörelsen om sammanträdet ska, utöver vad som anges i 15 §, även lämnas till kyrkorådet i varje församling och till varje pastoratsnämnd på lämpligt sätt.
  5. Samfällda kyrkofullmäktige ska, utöver vad som anges i 24 §, även besluta i ärenden som har väckts av någon församlings kyrkoråd eller av en pastoratsnämnd.
  6. Innan samfällda kyrkofullmäktige avgör ett ärende som särskilt angår en församling ska, utöver vad som anges i 25 §, församlingens kyrkoråd få tillfälle att yttra sig i ärendet. Om ett ärende särskilt angår ett pastorat ska pastoratsnämnden på motsvarande sätt få tillfälle att yttra sig i ärendet.
  7. Rätten att ställa frågor har, utöver vad som anges i 38 §, även ordföranden och vice ordföranden i en församlings kyrkoråd samt ordföranden och vice ordföranden i pastoratsnämnden.
  8. Ordföranden och vice ordföranden i en församlings kyrkoråd har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten när det gäller sådana ärenden som särskilt angår församlingen. Motsvarande gäller för ordföranden och vice ordföranden i en pastoratsnämnd samt kyrkoherden när det gäller ärenden som särskilt angår pastoratet.
  9. I en flerpastoratssamfällighet tillkommer rätten för en kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som enligt 5 kap. 5 § har valts till ledamot i samfällighetens kyrkonämnd. När det gäller ärenden som särskilt angår ett visst pastorat eller en viss församling har även kyrkoherden i det pastoratet eller den församlingen denna rätt. (SvKB 2007:5)